

Verslag van het ethisch comité 2018-2019

Inleiding

Het ethisch comité van Smart werd dit academiejaar 2018-2019 opgericht. In het najaar van 2018 werden de leden geselecteerd en voor de eerste ontmoeting werd in februari 2019 een eerste reflectiemoment georganiseerd.

De eerste taak van het ethisch comité bestond erin zijn huishoudelijk reglement, getiteld 'organisatie van het ethisch comité' te voltooien, en in de mate van het mogelijke de eerste vragen te beantwoorden.

Tijdens de eerste vergaderingen van het ethisch comité konden de werkwijzen getest worden. De komende twee jaar zal er plaats zijn voor de praktijk en het experiment, met nuttig advies van deskundigen, aangezien het de eerste keer is dat Smart een dergelijk orgaan opricht.

Samenstelling van het ethisch comité

Het ethisch comité van Smart bestaat uit

- twee vennoten van de permanente medewerkers: Anke Buxmann, voormalig adviesverleenster en medewerkster van de Operationele Directie, en Jean-Bernard Robillard, adviesverlener en gebruiker van Smart
- twee begeleidende experts: Monique Boulad, ex-voorzitster van het ethisch comité van de Fédération des Maisons Médicales Francophones, en Stéphane Veyer, lid van het ethisch comité van Coopaname
- twee leden/vennoten van categorie A: Ann De Visscher, Lucas Lecomte
- een begeleidster: Sarah de Heusch, projectmanager binnen de algemene directie en de directie ontwikkeling.

De profielen werden geselecteerd op basis van de volgende criteria:

- Activiteitssector; artistiek, creatief, niet artistiek
- Anciënniteit bij Smart; evenwicht tussen nieuwkomers en anciens
- Leeftijd
- Activiteit; regelmatig of niet
- Taal; FR / NL
- Woonplaats

Ondanks de aanbevelingen van de Raad van bestuur (RvB) werd geopteerd voor een lottrekking, omdat dit sterk werd ondersteund door de werkgroep 'ethisch comité' (SmartInProgress 2018). De samenstelling van een groep van wijzen, zoals voorgesteld door de RvB, lijkt moeilijk realiseerbaar (hoe worden ze geselecteerd?) en moeilijk te rechtvaardigen (wie zijn de wijzen binnen Smart?). Er bestaat een risico op vriendjespolitiek en een gebrek aan diversiteit in de samenstelling. De lottrekking biedt het ethisch comité de mogelijkheid om de diversiteit van de doelgroepen van Smart te weerspiegelen, aangezien de deskundigheid op ethisch vlak verzekerd wordt door de aanwezigheid van de begeleidende experts.

De lottrekking van de leden/vennoten lijkt relevant. Dit systeem biedt de mogelijkheid om personen op te nemen die zich nooit zelf kandidaat zouden hebben gesteld mochten we hen niet individueel aangesproken hebben. Diegenen die zich van meet af aan geëngageerd hebben,

hebben het beste van zichzelf gegeven en hebben alle vergaderingen bijgewoond. Het is een goede manier om de belangstelling van de vennoten te wekken. Het vereist echter wat werk om de uitgelote personen te contacteren en te overtuigen om deel te nemen.

Idealiter wilden we vijf vennoten van categorie A uitloten. Maar in werkelijkheid hebben slechts twee leden/vennoten van categorie A deelgenomen. Eén persoon die geen enkele vergadering heeft bijgewoond, heeft zich teruggetrokken om gezondheidsredenen. Een andere persoon was afwezig om persoonlijke redenen. En voor het laatste profiel, een Nederlandstalige man actief in de artistieke of creatieve sector, werd niemand gevonden - ofwel omwille van het Frans, de werktaal, ofwel wegens tijdsgebrek. Indien het comité een secretariaat zou toegewezen krijgen, zou de begeleidster tijd hebben om het laatste profiel te zoeken. Deze werktijd werd dit jaar onderschat.

Wat de begeleidende experts betreft, is het voor Stéphane Veyer - die in Frankrijk woont - moeilijk om elke vergadering bij te wonen. Dat was vanaf het begin al aangekondigd. Zijn profiel als actief lid van een ethisch comité van een structuur die aanleunt bij Smart, namelijk Coopaname, ook partner van Bigre!, lijkt ons interessant. Aangezien Monique Boulad uit een andere sector komt, namelijk de gezondheidssector, zou ze willen dat er een andere expert aanwezig is bij afwezigheid van Stéphane.

Vergaderingen

Het ethisch comité heeft vier keer vergaderd sinds het begin van 2019.

- 14 & 15 februari: reflectiemoment in de buurt van Gent
- 15 maart
- 16 april
- 3 mei

Er is een vergadering gepland op 7 juni 2019.

Het reflectiemoment bood de mogelijkheid om de groep te consolideren en de basis te leggen om te werken in vertrouwen en sereniteit.

Een vergadering van ongeveer drie uur per maand lijkt een goed werkritme te zijn.

Huishoudelijk reglement wordt 'organisatie van het ethisch comité'

De eerste opdracht die het ethisch comité van de RvB kreeg, was de voltooiing van het huishoudelijk reglement. Dit werd met succes voltooid. Zie bijlage 1.

De titel van het document is echter gewijzigd in 'organisatie van het ethisch comité' omdat het eerder gaat om een werkingskader.

Het ethisch comité heeft beslist om er een beknopt en eenvoudig document van te maken dat getest zal worden in de praktijk. Er werd evenwel beslist om een roadmap voor intern gebruik op te stellen met meer preciseringen en de historiek van de denkpistes.

Behandelde onderwerpen

- De eerste vragen die voorgelegd werden aan het ethisch comité waren vragen over de grenzen van de manipulatie van het lichaam, die direct of indirect te maken hebben met seksuele praktijken (aanvaardt Smart bondage-activiteiten?), en de manipulatie van de geest (vraag over activiteiten met betrekking tot persoonlijke oriëntatie en ontwikkeling). Vergelijkbare vragen hebben aanleiding gegeven tot de samenstelling van het ethisch comité tijdens het eerste jaar van Smart In Progress, toen Smart besliste om zich open te stellen voor alle activiteitensectoren.
- Er werd voorgesteld om bruggen te slaan tussen de ethische comités van Smart en Coopaname om gezamenlijke benaderingen uit te werken en de inzichten te delen.
- Het ethisch comité heeft stilgestaan bij de vergoeding van zijn deelnemers, zeker omdat het om een permanente werkgroep gaat. De uren die door de personeelsleden van Smart worden gepresteerd in het kader van het ethisch comité worden beschouwd als werkuren. Hun aanwezigheid is essentieel gezien hun ervaring met de werking van Smart. Het lijkt dus logisch dat de externe experts en de vennoten van categorie A ook vergoed worden voor hun medewerking. Het is aan de RvB om de modaliteiten van deze vergoeding te bepalen.

Vervolg

- Onderwerpen: gezien de vragen die het ethisch comité ontvangen heeft, is het van plan om zich in 2019-2020 prioritair te buigen over de grenzen van de manipulatie van het lichaam en de geest, om een duidelijk beleid en schema in te voeren voor de adviseurs en de gebruikers.
- Samenstelling: in september 2019 zal het ethisch comité versterkt worden met drie nieuwe leden.
- Communicatie: het ethisch comité zal de gebruikers van Smart duidelijk informeren over zijn rol en de grenzen van zijn functies. Het zal de gebruikers uitnodigen om vragen voor te leggen die volgens hen onder het ethische domein vallen.

Vragen aan de RvB

- De samenstelling van het ethisch comité via lottrekking valideren
- Nadenken over de modaliteiten voor de vergoeding van de deelnemers van het ethisch comité